

ESPAÑA

Sud-àfrica dona acollida a un militar ruandès en recerca per la mort de espanyols

La Audiència el reclama per l'assassinat de un missioner i tres cooperants

M. ALTOZANO / LALI CAMBRA
Madrid / Ciudad del Cabo - 09/03/2010

Te sobre les seves esquenes una ordre de recerca i captura internacional per crims contra la humanitat i de guerra, així com per genocidi per participar en varis exterminis de refugiats hutus després de la presa de poder pels tutsis a Ruanda. A més a més, està acusat pel jutge de l'Audiència Nacional Fernando Andreu d'ordenar i supervisar la mort del missioner català Joaquim Vallmajó el 1994 i la dels membres de *Médicos del Mundo* Flors Sirera, Manuel Madrazo i Luis Valtueña el 1997. No obstant, el tinent general ruandès Kayumba Nyamwasa resideix des de fa dues setmanes a Sud-àfrica sense que les autoritats d'aquest país l'hagin detingut.

Aquest alt càrrec ruandès – depurat recentment i perseguit a Rwanda per terrorisme-, antiga mà dreta del president Paul Kagame, té un ampli historial d'assassinats. En la investigació sobre el genocidi hutu que va seguir el comés sobre els tutsis en els anys noranta (i que causà uns 800.000 morts), Andreu relata com sota les seves ordres “es va procedir al segrestament i posterior assassinat de Joaquim Vallmajó, així com d'altres ruandesos hutus”. Segons testimonis de l'Exèrcit Patriòtic Ruandès (EPR), liderat per Kagame, que controlava el nord del país, Vallmajó va ser segrestat i assassinat el 26 d'abril de 1994, dos dies després de demanar explicacions sobre la mort d'un dels seus ajudants.

El general Kayumba Nyamwasa amb el president de Ruanda, Paul Kagame, al 2000. REUTERS

Segons els ex-guerrillers, hauria mort a cops de matxet "per a no malgastar bales" i seguidament va ser incinerat.

Nyamwasa, segons Andreu, també hauria “decidit, ordenat i supervisat l'assassinat” de tres cooperants espanyols al gener de 1997 a Ruhengeri (nord de Ruanda). Sirera, Madrazo i Valtueña van prestar auxili als supervivents d'una massacre d'uns 50 hutus a mans de l'EPR i un camperol els va mostrar les fosses comunes amb cossos d'altres massacres dels guerrillers en els dies anteriors. Dos dies després de ser testimonis d'aquell horror, quatre soldats tutsis entraren a la seva residència en aparent actitud amistosa per a, minuts després, matar-los a bales. Aquest atac va ésser planificat en una reunió a la que va assistir un dels testimonis que va declarar davant el jutge espanyol, membre del servei d'intel·ligència. Va relatar al jutge que el màxim càrrec militar en aquella reunió era Nyamwasa, que va ordenar l'assassinat perquè "els blancs disposaven d'informació sensible a les massacres que acabava de realitzar l'EPR". A Nyamwasa se l'acusa a més a més de planificar altres assassinats massius de hutus entre 1992 y 1996.

El militar ruandès, que fins fa dues setmanes era ambaixador a l'Índia, va tornar a Kigali per a participar en una reunió diplomàtica. A finals de febrer, la policia l'interrogà en relació amb un atac amb granades ocorregut el 19 de febrer. Nyamwasa va fugir a Uganda i, des de Uganda va anar fins a Sud-àfrica.

El jutge Andreu va enviar el dijous un requeriment a Interpol en el que recorda la vigència de la seva ordre de detenció, decretada al febrer de 2008. Juntament amb Nyamwasa, Andreu te processats per genocidi al president Kagame i a 38 altres càrrecs de seu Exèrcit, als que acusa de haver planificat l'extermini sistemàtic dels hutus entre 1994 y 2000.

Refugi de presumptes criminals de guerra

LC/MA
Ciudad del Cabo/Madrid

Kayumba Nyamwasa no es l'únic repudiat del règim de Kigali en trobar acollida a Sud-àfrica. El fiscal general de Ruanda, Martin Ngoga, va lligar Nyamwasa amb un altre ex càrrec militar ruandès, el també dissident Patrick Karegeya, un super-espia també caigut en desgràcia i que va escapar del país després de passar 18 mesos a la presó. Segons Ngoga, "ambdós han treballat junts per iniciar actes amb l'objectiu de crear un estat de inseguretat". Ruanda treballa amb Sud-àfrica, diu el fiscal, per a aconseguir que els dos s'enfrontin a càrrecs de terrorisme a Kigali. Sud-àfrica, no obstant, només manifesta que no té tractat d'extradició amb Ruanda i que per això no arresta Nyamwasa.

Però no explica perquè Sud-àfrica dona acollida a un presumpte autor de crims de guerra i contra la humanitat reclamat per Espanya. El militar ruandès es sospita de haver participat en l'atemptat que va tombar l'avió en el que viatjava el president ruandès hutu Juvenal Habyarimana, que tornava després de les negociacions entre el seu Govern i l'Exèrcit Patriòtic Ruandès el 1994 (versió que nega l'actual Executiu). Però no es el únic acusat que es passeja per Sud-àfrica. El general James Kabarebe va ser detingut l'octubre de 2009 i alliberat a les 24 hores sense cap explicació. A Kabarebe també el busca el jutge Andreu per genocidi i crims de lesa humanitat.